

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 33 (22962)

2024-рэ илъэс

ГЪУБДЖ

МЭЗАЕМ и 27-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

МАКЪ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Илъэс псэукIэм
изэфэхьысыжъ

Джэджэ районым 2023-рэ илъэсым социальнэ ыкIи экономикэ хэьоныгъэу ышлыгъэхэр щызэфэхьысыжыгъэх. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр зыхэлэжьэгъэ зэхэсыгъоу народнэ депутатхэм я Совет щызэхащэгъагъэм район пащэр шлагъэу цыIэхэм, агъэнафэхэрэм къащытегущылагъ, ащ ыпэкIэ Парламентым и Тхьаматэ социальнэ псэуалъэхэр кыкIухьагъэх, районым щыпсэухэрэм залуигъэкIагъ.

Пстэуми апэ Владимир Нарожнэр поселкэу Гончаркэм дэт фельдшер-мамыку Iэзаплэм щыIагъ. Лъэпкъ проектэу «Псауныгъ» зыфилорэм кыдихэлъытагъэу ар агъэцэкIэжыи кыизэ-луахыжыгъагъ. Джы лъэхъаным кыиздихыгъэ шэпхъэ пстэумэ адиштэу зэтэгъэпсыхьагъэ ху-гъэ, регистратури, кабинетхэри иIэх, ищыкIэгъэ псэуалъэхэр экIэ чIэтых. Поселкэм щыпсэурэ нэгырэ минрэ ныкьорэ фэдизмэ ащ апэрэ медицинэ IэпыIэгъур щараты. Псэуалъэм игъэкIэжыи сомэ миллиони 3,5-рэ халъхьагъ.

Владимир Нарожнэр псэуплэм дэсхэм гущыIэгъу афэхъугъ, яшлоигъоныгъэхэм акIэупчIагъ. Цыфэу щыпсэухэрэмкIи, Iоф щызышIэхэрэмкIи фельдшер-мамыку Iэзаплэр зэрагъэкIэжыгъэр ху-гъэ-шIэгъэ инэу щыт, сыда Iомэ апэрэ медицинэ IэпыIэгъур анахыбэу ящыкIагъэхэм ащыш.

Нэужым АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ сабыибэ зиIэ Кушнарев зэшхьэгъусэхэу Максимрэ Натальерэ адэжъ еблэгъагъ.

Унэгъо ныбжыкIэм кыизэ-техъухьагъэхэу сабыитф епIу. Анахыжъэу Иван илъэси 6, Софие 4, ахэм ауж кыкIырэ Александр илъэси 2 аныбжъ, анахыкIэхэу Мариерэ Варварэрэ мы мазэм илъэс ху-щтых.

Шъолыыр Парламентым ипащэ унагъом икъэбархэм акIэупчIагъ, зэшхьэгъусэхэм шIу-лъэгъуныгъэм, шхьэкIэфэныгъэм, шэн-хабзэхэм осэ ин

зэрафашырэр зэрэнэрылъэгъум кыкIигъэтхьызэ, ащ пай «тхьашъуегъэпсэу» ариуагъ.

Депутатхэм унагъом — техникэ, зэтIозэ пшъэшъэжыи цыкIухэм апае плэкIор, джэ-

гуалъэхэр афашъэфыгъэх, ахэр аратыжыгъэх.

Мы мэфэ дэдэм Владимир Нарожнэр хушхьафыкIыгъэ дзэ операцием хэлажьэзэ 2023-рэ илъэсым иIоныгъо мазэ

фэхыгъэ Павел Кузуб иунагъо Iукагъ. Ащ щымыIэжьэу Лы-хужьныгъэм иорден кыфагъэ-шъошагъ.

Парламентым ипащэ унагъом щыкIагъэу иIэхэм, кIэлэцыкIу-

хэм гъэхьагъэу ашыхэрэм акIэупчIагъ, депутатхэр сыдигъокIи IэпыIэгъу зэрафэхъуш-хэр кыыхигъэщыгъ.

(ИкIэух я 2-рэ нэкIуб. ит).

Ащ идунай игъонэмысэу зериhoжыгъэр агу кьеоу КЪТРК-у «Адыгеим» ыки «Адыгэ макъэм» ялофышлэхэр Хьагъур Еленэ ыпхьоу Виктории, ышпхьоу Мариет, лахьыл-благъэу илэхэм афэ-тхьаусыхэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм икэралыгъо тынхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехылап

Адыгэ Республикэм ыпашхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл медалэу «Адыгеим и Щытхъу-зехъ» зыфилогэр Хъатикъое Мэдждид Хъазрэт ыкым — Адыгэ Республикэм мэхэмкэ и Гъэорышлэпэ икытамэу «Мыекъопэ мээ хъызмэтшлэпэм» инженер фэгъэшъошэгъэнэу.

Мээ хъызмэтым изегъэушъомбгъунклэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ мэлэж» зыфилогэр афэгъэшъошэгъэнэу.

Куркина Татьяна Николай ыпхъум — Адыгэ Республикэм мэхэмкэ и Гъэорышлэпэ икытамэу «Первомайскэ мээ хъызмэтшлэпэм» имэзпэсэу а 1-рэ категории зилэм;

Свередюк Розэ Хъафизз ыпхъум — Адыгэ Республикэм мэхэмкэ и Гъэорышлэпэ иотделэу машлом зыкымыштэнымкэ ыкы мэхэм якъэхъумэнкэ федеральнэ кэралыгъо уплэкълунхэр зэхэзыщэрэм иэксперт, испециалист шъхалэ.

Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым изегъэушъомбгъунклэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм ипсэуплэ-коммунальнэ хъызмэт изаслуженнэ йофыш!» зыфилогэр **Ныбэ Руслан Рэщидэ ыкым** — Адыгэ Республикэм псэолъэшнымыккэ, транспортнымкэ, псэуплэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымкэ и Министерствэ псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтымкэ и Гъэорышлэпэ ипашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Гъэсэнэгъэм ыльэныкыккэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм

фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкэ изаслуженнэ йофыш!» зыфилогэр **Шацкая Елена Николай ыпхъум** — зэхэуытэгъэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотыр муниципальнэ бюджет учреждениеу «Гулчэу N 18-м» ипашэ егъэджэнымкэ ыкы плуныгъэ йофхэмкэ игуадзэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Промышленностым изегъэушъомбгъунклэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм промышленностымкэ изаслуженнэ йофыш!» зыфилогэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Гусейнов Шамиль Сергей ыкым — йахъзэхэлъ обществэ зэлухыгъэу щэ заводэу «Джаджэм» игенеральнэ пашэ;

Лафышъэ Фатимэт Аслан ыпхъум — йахъзэхэлъ обществэ зэфэшлыгъэу щэ заводэу «Адыгейскэм» инженер-химик.

Мэкъу-мэшым ыльэныкыккэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм мэкъу-мэшымкэ изаслуженнэ йофыш!» зыфилогэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Дудина Светлана Геннадий ыпхъум — мэкъумэщ производственнэ кооперативу «Лениным ыцлэ зыхы-рэ колхозым» ифермэу N 2-м ичэмыш;

Коваленко Наталья Валентин ыпхъум — йахъзэхэлъ обществэ зэфэшлыгъэу «Радугэм» кэкълыхэрэм якъэхъумэнкэ иагроном;

Фиошина Юлианэ Николай ыпхъум — мэкъумэщ производственнэ кооперативу «Лениным ыцлэ зыхы-рэ колхозым» ифермэу N 2-м ичэмыш.

Псэолъэшнымыккэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэолъэш!» зыфилогэр **Железняков Евгений Николай ыкым** — йахъзэхэлъ обществэу «Гъогушл гъэорышлэпэ N 3-м» иасфальт-бетоншлэу я 6-рэ разряд зилэм фэгъэшъошэгъэнэу.

Экономикэм ыльэныкыккэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфилогэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Малявина Елена Петр ыпхъум — йахъзэхэлъ обществэ зэфэшлыгъэу щэ заводэу «Адыгейскэм» ибухгалтер;

Мэкъл Назир Амэрбий ыкым — Адыгэ Республикэм контракт йофхэм ягъэзеклонкэ и Комитет итхаматэ.

Хабзэм игъэпытэнкэ гъэхъэгъэхэр зэрэщыригъэхэм фэшл Адыгэ Республикэм икытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфилогэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Соломатин Валерий Юрий ыкым — Мыекъопэ гарнизон дзэ хыкумым итхаматэ;

Хъаджымэ Светлана Шэхъэбан ыпхъум — Адыгэ Республикэм и Кэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат и Правовой гъэорышлэпэ иведущэ консультант.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

к. Мыекыуапэ, мэзэм и 22-рэ, 2024-рэ илэс N 21

Адыгэм идунай шыщлэрылох

Хъэс адыгэхэр зиклэщ-кэ «Хэку кьэгъэзэжыын Хасэм» 2023-рэ илэсым изэфэхьысыжхэмкэ ыгъэнэфэгъэ тынхэр Адыгеимкэ кьэзылэжы-гъэхэм аритыжыгъэх:

Ащ фэгъэхьыгъэ мэфэк! зэхъэр Къокыплэм щыпсэурэ лъэпкхэм яискусствэ и Кэралыгъо музей и Къутамэу Мыекыуапэ щылэм шыкыуагъ. «Хэку кьэгъэзэжыын Хасэм» итхаматэу Стлэшъу Орфан еж республикэм кьэблэгъагъ ыкы игуапэу бгъэхалхъэхэр зыфагъэнэфагъэхэм алэкигъэхъахыгъэх.

Пстэумкэ мы хасэм ибгъэхалхъых Адыгеим кыщагъ. Игъашлэ лъэпкым зэрэфигъэлэжыгъэм, адыгэхэм ятарихъ, яшэн-хабзэхэр кьэзыриуэхъумагъэхэм ыкы идахэ нэмык! лъэпкхэм зэраригъэшлагъэм афэшл «Ильэсым ицыф» зыфилогэр тынымкэ кыхагъэшыгъ АР-м культурэмкэ изаслуженнэ йофышлэу, модельер-дизайнерэу Стлэшъу Юр. Бгъэхалхъэр кьэзырэфэгъэшъошагъэр ащ лъэшэу гуапэ шыхъугъ. Илофшлагъэу тыным икхатыр хъугъэхэр кьэзыщыгъэлэгъогъэ унэм ар кьэзырэфэгъэшъошагъэу игушлуагъо фэдитлукэ ыгъэныгъ.

СТЛЭШЪУ Юр — АР-м культурэмкэ изаслуженнэ йофышлэу, модельер-дизайнер.

«Мы йофэу сицылэныгъэ хъугъэм икьэжыаплэ сыныбжы илэс 25-м зитыгъэм фэкло. Абхъазым ащ дэжым сыщыпсэуштыгъ ыкы мафэ горэм радиомкэ зэхэсэхы «Музыка Черкесии» ылоу. Илэс 60 фэдиз тешлагъэми, непэ ар нафэу сыгу кьэкълыхъы. Адыгэ лъэпкым гуэзуу фысылэм ар иублаплэ хъугъэ. Етланэ мыщ сыкьэкълыхъы, сиофшлэн езгъэжыагъ, кэралыгъуабэм сиофшлагъэхэр кьащызгъэлэгъуагъэх. Лъэпкэ шэн-хабзэхэм, культурэм ямызакъоу, дунэе

Анцокъо Ирин

гупшысэхэр сиофшлагъэхэм ахэсэгъащэх. Арышъ, мыщ фэдэу осэ ин кьэзырэфашлыгъэр лъэшэу сигуапэ».

Непэ кьытхэмытыжыми, «Хэку кьэгъэзэжыын Хасэм» иунашъоклэ «Ильэсым ицыф» бгъэхалхъэмкэ ыцлэ кыра-луагъ филологии шлэныгъэхэмкэ докторэу, академикэу Хъэдэгъэлэ Аскэр. Нарт кьэбархэм афэгъэхьыгъэ клэнышхоу ащ кьыгъэнагъэм имэхъанэ зэрэи-ныр йофхъабзэм кыщылауагъ. 1940-м кыщегъэжыагъэу илэ-сипшл пчъагъэхэм ыугъоигъэ нарт кьэбархэр ащ зэфихы-сыжыхи, томибл хъоу кьыдигъэ-кыгъэх. Мэлсэуфэ ар зы йо-тетыгъ: «Нартхэр — адыгэ лъэпкым исаугъэтышху».

Адыгэ жэрыло творчествэм икьэхъумэнкэ, иугъоижынкэ игъашлэм йофышхоу ышлэрэм фэшл «Сэтэнай» зыфилогэр цлэ лъаплэр кыфагъэшъошагъ филологии шлэныгъэхэмкэ докторэу, профессорэу Унэрэкъо Рае. Адыгэ пысысэхэм, йорлуатэхэм афэгъэхьыгъэ йофшлагъэу ащ илэр пшы пчъагъ. Ахэр лъэужыкълэхэм зэраригъэсыжы-рэм даклоу адыгабзэм икьэхъумэни дэлажъэ, анахъ цы-кълухэм кьащегъэжыагъэу ныдэ-лфыбзэр алуыным, агъэпсэолъэным йоф дешлэ.

УНЭРЭКЪО Рай — филологии шлэныгъэхэмкэ доктор, профессор:

«Хэт ыгу кьэкълыхъэми, «тхъа-

шъуегъэпсэу». Ар зытефэу адыгэ лъэпкым хэтыр маклэп. Сэ сцлэ кыралуагъэу зызэхэ-сэхым тлэклу сыуклытагъ. Ары нахъ мышлэми, злэжыгъэр ыкы злэжыгъэр — адыгэ лъэпсэ-жъэу тилэм зы гоклэ цыкылу за-къо горэ кьыгочыгъэу щытмэ, джащ шыщ нылэп. Ау сыгукли спсэкли сыфаблэу ащ фэдизэу сшлэрэм кьахъэгъэщы сшлэи-гъор лэкълэ хэгъэгум, Тыркуем, тфэ-гъогъоу тыкылу кьащытугъоигъэ кьэбархэм яхъатырккэ кьы-дэзгъэкылгъэ тхыплэу «Тыркуем ис адыгэхэр. йорлуатэр» зы-филогэр ары. Ари кьэтыгъоигъэм шыщэу зы нэбзый нылэп. АКЪУ-м хъарзынэшышхоу илэм кассетэ 350-рэ члэп. Зым сы-хъатрэ ныкьорэ зыкълыхъэгъэ кьэбархэр тетых. Ащ шыщэу кьыхэтыуыгъэр тлэклу нылэп. Ары нахъ мышлэми, а илэси 150-м кыкылоцлэ лэкълэным кьы-щаухъумэгъэ кьэбархэр, лъэ-кыуацлэхэр, ордэхэр кэтхы-жыыхы, мыщ кьэнагъэхэм яд-гъэлшэн, зы чыплэ шызэхэты-уогъэжыынхъу амал ащ кьыты-тыгъ. Арышъ, йофшлэнэу джыри тилэр бэ».

Бгъэхалхъэу «Ильэсым ипрокет» зыфилогэрэмкэ кьы-хагъэщыгъ аужырэ илэсйтлэм республикэм щыпсэухэрэм ыкы хэхэс адыгэхэм дэгъоу зэлъа-шлэгъэ, шлу альэгъугъэу прокетэу «Лъапсэ» зыфилогэр. Ащ икэ-щаклоу Къуижэ Юрэ игукъэкы-кэ АР-м изаслуженнэ журна-листхэу Тлэшъу Светланэрэ

Беданэкъо Замирэрэ адыгэ кьуаджэхэм яблагъэх, ялакь-хэм якъэбархэр кьаугъоижыых, кьэтын зэкълэпкылохэр агъэхъа-зырых. «Лъапсэм» икыдэклы-гъохэр адыгэхэр анахъэу зэ-жэхэрэ кьэтынхэм непэ апэ итых. Проектым ихъатырккэ лъэпкэ ллакьохэм ятарихъ зэ-тегъэуцожыгъэ, кьэухъумагъэ мэхъу, лъэужыкълэхэм хышъэр анэсыжынымыккэ хъарзынэщ-шлагъор еугъои. Ащ фэшл «Лъа-псэр» зигукъэкли, мыпшыжыгъэу ащ йоф дэзышлэхэу Тлэшъу Светланэрэ Беданэкъо За-мирэрэ «Ильэсым ипрокет» зыфилогэр бгъэхалхъэр кьа-лэжыгъэу «Хэку кьэгъэзэжыын Хасэм» ыльытагъ.

ТЛЭШЪУ Светлана — АР-м изаслуженнэ журналист:

«Тызэмыжагъэу, ау гопэ ин хъугъэ тынхэм мыр ащыщ. Я 3-рэ илэс хъугъэу проектым тидэлажэ. Зыгъэпсэфыгъо ма-фэхэри ащ пэлэхъэх. Ау кьас-люмэ сшлэи-гъор, тлъапсэ тшлэ-мэ, тикъутамэхэр зэрэзэбгыры-кышхэм, кьапыкълэщт тхъапэхэм нахъ тьагугъуш. Лъапсэ зышы-гъэ тинахыжыхэм тыкыызфа-гъэхъугъэри, адыгэ цыфыр, иныдэлфыбзэ зыфэдэн фаери кьытфаугупшысыгъ. Ахэр члэты-нэхэу тилэп непэ фитыныгъэ. Тикъутамэхэр быбэтэнхэм, джыри кьэтлэмынхэм пае лъапсэр тэугъои Замирэрэ сэрырэ».

БЕДАНЭКЪО Замир — АР-м изаслуженнэ журналист:

«Мы проектым удэлэжыныр лэшлэхэл, лъапсэхэр, цыфхэр кьэбгъотыжыынхэр, кьэбарэу апылыр кьагъэлотэныр кьин. Ау кьыхъэгъэщы сшлэи-гъор аужырэ уахътэм цыфхэр нахъ фэчэфхэу тилофшлэн кьыхэ-лажъэхэ зэрэхъугъэхэр ары. Апэрэ уахътэм ащ фэдиз мэ-хъанэ ратыштыгъэп. Джы кьыт-фитеох, кьытфэтхэх, тикъэтын-хэм ахэлэжыынхэу фаех. Арышъ, «Хэку кьэгъэзэжыын Хасэм» мыщ фэдэу ыналэ кьызырэтты-ридзагъэр, тилофшлэн осэшлэу кьызырэфышлыгъэр лъэшэу ти-гуапэ, «тхъаегъэпсэу».

Мыщ фэдэу «Хэку кьэгъэ-зэжыын Хасэм» итынхэр Адыге-им шыщхэм кьазэраратырэр апэрэп. Стлэшъу Орфан кьызы-рилуагъэмкэ, тапэки ар лъа-гъэкълотэщт.

СТЛЭШЪУ Орфан — «Хэку кьэгъэзэжыын Хасэм» итхамат:

«Хэку кьэгъэзэжыын Хасэ» тлуи зызэхэтэщэм тимуреды-гъэр чыгужыым кьэзыгъэзэжыи зышлэи-гъохэм лэпылэгъу тафэ-хъуныр ары. Ащ шыхъурэ-щы-шлэрэр, псэуклэу илпыр, кьызы-рэтэнагъэр хэхэс адыгэхэм ашлэн фае. Ащ йоф дэзышлэхэ-рэр непэ ядгъэшлэнхэм, кьэд-гъэлэгъонхэм апае мы проек-тыр кьэтыгупшысыгъ. Адыгеим исхэм ахэр ашлэх, ау хэхэсхэм афэнэлуасэу ахэтыр маклэ. Арышъ, зы лъэныкыомкэ, дгъэ-нэфэгъэ тынымкэ ахэр зэ-лътэгъагъэх, адырэ бгъумкэ, лъэпкэ мэхъанэ зилэ йофышхоу ашлэрэмкэ «тхъашъуегъэпсэу ятэлэ».

Хасэр илэсипшылым клэхъу мэлэжъэ. Адыгэхэм ялофыгъохэм язэшлохын дэлажъэ, хэкужыым кьэзыгъэзэжыын зигухэлхэм лэпылэгъу афэхъу, хэхэс ыкы лэкълэ хъугъэ адыгэхэм азыфагу зэпхыныгъэ пытэ илпыным, зэ-пэблэгъэнхэм, зым икьэбар адырэм ышлэным дэлажъэ.

АНЦОКЪО Ирин.

Культурэм илофыгьохэр

Ипшъэрыль дахэу дэлажъэ

Республикэ клэлэцлыкү тхылъеджаплэр зыщылэр ильэс 87-рэ хьугъэш, ащ фэдиным лэужыкълэм тхылъыр шү егъэлъэгъуэныр ыкли идунээеплыкълэ псыхъэгъэныр пшъэрыль шхъалэу зыфегъэуцужы, мафэ къэс ялофшлэн шлуагъэ кытэу зэрэзэхашэщтым отдел пэпчъ илахъ хельхъэ.

якьуаджэкълэ, якъалэкълэ шлушлагъэ зилэ цыфхэр кыхагъэщых.

Тхылъеджаплэм илофшлэнклэ анахъ мэхъанэ зилэхэм ащыц унэгъо клоцым тхылъым щеджэнхэр.

Клэлэцлыкү тхылъеджаплэм лотхъабзэу «Дарите книги с любовью» зыфилорэр, тхылъыр шлухъафтынэу тыгъэным и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэу, бэмышлэу щыклуагъ. Ащ мурадэу илэр Адыгэ рес-

публикэ еджэплэ-интернатэу сэкъатныгъэ зилэ клэлэцлыкүхэр зыщеджэхэрэм итхылъ фонд хэгъэхьыгъэныр ыкли гъэклэжыгъэныр ары.

Республикэ клэлэцлыкү тхылъеджаплэм Хэгъэгум иухъумакло и Мафэ кыкълэлыкюу бзылфыгъэхэм я Дунэе мафэ, адыгабзэм ыкли тхыбзэм я Мафэ хагъэунэфыкышты, проектэу «Сыбзэ — сидунай» кыдыхэлъытэгъэ лотшлэнхэр ыкли ахэмклэ клэух зэфэхьысыжхэр ащ щыклошты. Щэч хэлъап Адыгэ республикэ клэлэцлыкү тхылъеджаплэм цыфыклэм иплун илахъ гъэнэфагъэ зэрэхилхэрэм.

Сурэтхэр: клэлэцлыкү тхылъеджаплэр.

Шэжъ

КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОН

Шушлагъ

Зэльашлэрэ шлэныгъэлэжышхоу, литературоведэу, критикэу, тхаклоу, усаклоу, апшъэрэ еджэплэшхом ильэсипшл пчъагъэхэм иклэлэегъаджагъэу Щэшлэ Казбек кызыхьугъэр ильэс 85-рэ зэрэхьугъэм фэгъэхьыгъэ тхылъ къэгъэлъэгъон АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ кыщызэлуахыгъ.

Казбек ищылэныгъэ литературэм зэрэфигъэшхошагъэр ащ кырелотыкы. Иунагъо, иеджэклагъэ, илофшлэклагъэ, Казбек гъэсэныгъэ-шлэныгъэу зэригъэгъотыгъэр адыгэ лъэпкъым ыкли ащ иныбжыкълэхэм зэрахигъошагъэр, лъэпкъ ыкли хэгъэгум литературэм игупшысэ куу зэрахэлъыр хэутыгъэ тхыгъэхэм, тхылъхэм, журналхэм, шлэныгъэ статьяхэм нафэ къашы.

Клэгъэтхыгъээн фае лы гъэсагъэм адыгэ лъэпкъым ишлэныгъэлэжхэм ясатырэ ежъ ригъэджэгъэ студент лушхэмклэ зэриушъагъэр, ахэм ащыщхэр наукам пытэу зэрэхуцуагъэхэр ыкли апэклэ зэрэлъыкылатэхэрэр. Ар зэкълэ зишушлэгъэ Щэшлэ Казбек ыцлэ адыгэхэр зыщыпсэхуэрэ республикэхэми, нэмыклэ кълэлэхохуэ Москва, Ленинград, нэмыкълэхэми къащыралэ. «Цыфхэм пцлэ кыраллофэ ущыл» ело гущылэжъым. Арышъ, ишушлэгъэ инклэ Казбек адыгэр щэлэфэ цылэщт.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Тхылъым фэцагъэу ыкли мэхъанэ фишлэу клэлэеджаклохэр плугъэнхэр тхылъеджаплэм дэгъоу зэшлуехы. Мы ильэс зэкълэлыкълэхэм тхылъеджаплэр лотхъабзэ инэу «Символы России» ыкли «Читай Фест» зыфилорэхуэ Урысые къралыгъо клэлэцлыкү тхылъеджаплэр клэцаклоу зыфэхьыгъэхэр пхырыщыгъэнхэм дэлажъэ.

Адыгеимклэ муниципальнэ тхылъеджаплэхэм клэлэцлыкүхэм апае творческэ зэнэкъокъоу «Герои родной земли» («Чыгу гупсэм илхъужхэр») ылоу зэхашагъ. Ащ еджаклохэр ушэтын-лхыхъон-къэгъотын лотфыхом фегъасэх, япсэуплэ чыплэ нахъ дэгъоу ашлэ мэхъу, тарихъым зыфагъэнэлъасэ. Мы зэнэкъокъум ишуагъэкълэ еджаклохэм

Черкес чыгхатэхэр агъэбэгъоштых

Ижырэ адыгэ чыгхатэхэм ахэт пхъэшхъэ-мышхъэ чыгхэм ягенофонд кыызетегъэнэгъэным Адыгеим ыкли Къэрэщэе-Щэрджэсым яшлэныгъэлэжхэр дэлажъэх. Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм и Хъабзэ район адыгэ чыгхатэ щыгъэтысхъэгъэныр шьолъыритлум яшлэныгъэлэжхэм зэдаштэгъэ лотхъабзэхэм ащыц.

Адыгэ чыгхатэхэм ягъэтысхъанклэ, ижырэ пхъэшхъэ-мышхъэ чыгхэм якъызетегъэнэнклэ зэльашлэрэ ушэтаклоу Къудаикъо Нуриет «Адыгэ макъэм» кызырэфилотагъэмклэ, шлэныгъэлэжхэм язэлукълэгъоу Щэрджэсхъалэ щыклуагъэм къэкълыхэрэмклэ Урысые институтым икьутамэу Мыекьопэ ушэтэкло станцием ипашэу Сапый Юрэ, Адыгэ къралыгъо университетым педагогикэмклэ ыкли педагогикэ технологиехэмклэ ипашэу Аульэ Асиет, Мыекьопэ къралыгъо технологическэ университетым инаучнэ лотфылэ шхъалэу Ирина Бандурко хэлэжъагъэх. Адыгэ чыгхатэ гъэтысхъанымклэ шапхъэу, шыкълэу щылагъэхэм зэхэсыгъом щатегушылагъэх.

«Тинахъыжхэм, тятэжъэ пашгъэхэм кьулайныгъэ зэфэшхъафхэр кыызфагъэфедзэ чыгхатэхэр агъэ-тлысхъэщыгъэх, — хигъэунэфыкыгъ Къудаикъо Нуриет. — Тэ пшъэрылгъу тилэр а шыкълэ-амалэу кыднэсыжъы-гъэхэр тымыгъэкълодхэу, тапэклэ лъыд-гъэкълотэнхэр ары. Гъатхэр кыхъэ къэс мээ чыгхэм гуагълэхэр афашищты-

гъэх ыкли тлэкълу-тлэкълузэ мээ гъэхъунэхэм пхъэшхъэ-мышхъэ чыгхатэхэр ащагъэбагъоштыгъэх. Кавказым имээ пхъэшхъэ-мышхъэхэм сыдигъоклу уасэ ялэу щытыгъ — ялэшлугъэрэ зэрэбагъорэмрэ анэмыклэу, узхэмклэ пытэу щытыгъэх».

Шлэныгъэлэжхэм бэшлагъэу зэрагъэунэфыгъэмклэ, адыгэ кьужъ чыгхэр бэгъашлэх. Кьужъэе кызырэклом ильэс 50 — 70-рэ егъашлэмэ, Мыекьопэ районым ит адыгэ кьужъ хатэхэм ахэт чыгхэм ильэс 250 — 300 фэдиз аныбжэу агъэунэфыгъ. Чыгыпкъымэ ягъумагъэ нэгъырэ заулэмэ алаплл ифэрэп. Кьужъ киллогра-ми 100 пчъагъэ къэзытыхэрэр ахэтых.

Къудаикъо Нуриет тызэрэцигъэгъозагъэмклэ, ащ фэдэ адыгэ ижырэ пхъэшхъэ-мышхъэ чыгхэм якъызетегъэнэн имызакоу, кызыщыкълэрэ чыплэхэми япчъагъэ хагъэхъон ямурад. Чыг гокълэ шыкълэхэмклэ зэхъожьынхэу, пхъэшхъэ-мышхъэ чыгхатэхэр агъэбэгъонхэу шьолъырхэм яшлэныгъэлэжхэм зэдаштагъэ.

ТЭУ Замир.

Уахътэр ыкIи тхакIор

Унагъо умышъоу къуаджэ ухъуштэп

(Гыщ Рахмэт итхылыкIэ фэгъэхьыгъ)

Адыгэ литературэм, мыбэм, бзыльфыгъэ усэкIо-тхакIохэр зэрэхэтхэм ащ фэгъэгъэ-шъэбэгъэ гъэшлэгъон, гупшыскIэ гъэнэфагъэ кыхалъхьагъ. Джащ фэдэ гупшысэн-тхэн амал иныр хэлъ тхакIоу Гыщ Рахмэт.

Рахмэт Шэуджэн районымкIэ къуаджэу Хьакурынэхьаблэ кышхыгъу, адыгэ унэгъо зэгурыло шаплугъ. Мые-кIопэ мэкъумэщ техникумыр 1983-рæ илæсым, 1996-м Москва дэт Литературнэ институту М. Горькэм ыцIэ зыхьырер кыуыгъэх, Москва къыдэнэгъэу щэлсэу.

1979-рæ илæсым щегъэжъагъэу ытхыхэрер хеутых. КIэлэцIыкIухэм апае рассказхэр зыдэт тхылъу «Пшэсэн шынагъу» ыкIи урысыбзэкIэ «Злая крапива» зыфиохэрэмкIэ тхылъеджэхэм зылашлагъ.

ТхакIор зыхэт уахътэм фэсакъэу кIэдэлукIыр, шылэкIэ-псэукIэр ащ зэрэфэлорышлэр, уахътэр ыкIи цыфыр пытэу зэрэзепхыгъэхэр зипроизведени-ехэмкIэ кызылотыкIыныр дэгъоу зыфэ-укIочIыр цыф. Непэ шъуналэ анахъэу зытешъозгъадзэ сIоигъор Р. Гышым итхылыкIэ «У нас будет одна фамилия...» («Титло зы лъэкъуацIэ тилэ хъушт») цIэу зыфишылгъэр ары. ТхылъыкIэм повестищ къыдэхьагъ: «Зов земли», «У нас будет одна фамилия», «Азбука материнства». Повестищыри зы гупшысэ иным зэрэпхы: унагъор — лъапсэ. Хэти ешлэ унагъор цыфымкIэ къежъэпIэ-лъэпсэ гъэнэфагъэу, цыфыр зыщапIоу, зыщалэжъэу, зыухъумэу зэрэщытыр. Ау етIани зэхэтэшлэ «унагъо» зыцIэ пстэу-ри зэрэзэфэмыдэр, унагъо пэпчъ ежъ ихэшъо-унашъо зэрилэр. Ау кыхъэгъэ-щымэ сIоигъор унагъор дэими, дэгъуми, сьд фэдэрэ обществи икъежъэпIэ-уцупIэу зэрэщытыр ары. Адыгэхэр лъэпкыжъых, ялорIуатэхэр гупшысэ закIэх; «Унагъо умышъоу къуаджэ ухъуштэп», «Унэгъуа-цIэр илэ къодый», «Унагъом гъонибл ил» пIэнчъэу алуагъэп.

Адыгэ унагъо шаплугъэ Гыщ Рахмэт елIожьын ыкIи ебгъэшлэжъын ищыкIагъэп унагъор цыфым итынчIэ-гупсэфыпIэу зэрэщытыр, ащ идэгъугъэ-дэхагъэ, зэкIэ шыздэпсэухэрэм алэ зэрилыр. Ащ Iо-фыр тетми, унагъо пэпчъ шыкIагъэ имылэу хъазынэу пфэлосттэп; ны-тыхэу Iэпэдэлэ-ныгъэ кызыафэхэрэм унэгъо шIэгъахэр ежъ-ежъырэу зэгъырагъэзы, ялфыгъэхэр къурэу къащымыхъоу чIадзых, ашъхэ нахъ Iоф ямылэу, ау унэгъо дэгъухэр нахъыбэхэшъ, ахэм яхъатыркIэ хэгъэгум хэхъо, зыкIелэты.

Тхылъым къыдэхьагъэхэр урысыбзэкIэ тхыгъэхэми, авторым иадыгъу дахэу ахэм зэрашылыршлэр зэхэошлэ, уа-пашъхэ итэу зэкIэ адыгабзэкIэ кып-фырилотыкIырым фэд, джарэу Р. Гышым игупшысэ дахэу егъэлорышлэ, ипычыгъо IупкI, къылуатэрэр шылэныгъэу тызхэтэу, хэти лъэныкъуабэкIэ пытэу тызепхыгъэр ары. Авторым къэбар зэпыгъэщэгъэу повесть пэпчъ ыгъэпсыгъ, ушъый лые хэлъэп уигъэпшъэу, шылэныгъэм зэрэ-щыхъурэм тетэу, нэфагъэрэ IупкIагъэрэ ахлэ.

Апэрэ повестэу «Зов земли» зы-фиорэмкIэ тхакIом тхылъыр къызылу-хыгъ, ашкIэ пшъэрыл гупшысэ иныр кIигъэтхымы зэрэшлоигъуагъэр нафэ.

Мы гушылэхэмкIэ, кызырыкIо дэдэу, тхакIом кырыгъэжъагъ: «Нурбий джыри ышъхэ узэу къэушыгъ. Мазэ хъугъэ пенсием загъэкIотэжыгъэр. Узыфаем фэдизрэ учыен, ушылын плъэкIышт, ау, зэресэгъэу, пчэдыжым сыхъатыр 6-м къэушышъ, хэлъ. Апэрэ мафэхэм кызышыпкIыти, псынIкIэу зифапэщыгъ Iофышлэ Iоштым фэдэу, ау ардэдэм ыгу къэкIыжъыштыгъ Iоф зэримышлэжъырэр. Пенсионер! Уздэгъузэжъон джы шылэ-жъэп»...

КъэпIон хъумэ, герой шъхъалэу унэгъо гупсэф дахэ зышлагъэу, ишъхэгъусэу Разиятрэ ежъыррэ пшъэшъи 3-рæ зы кIалэрэ зыпIуи, зылэжыгъэ лIэу Нурбий ылошти ышлэщты ымышлэу, лые хъугъэу кышхыжъэу, зэримышлэжъэу, гъэзети, тхылъеджэни афэмыежъэу, зэшъорэ Iэ-зэгъу уц хъушэр къегъэтIыльэкIыгъэу цылагъ. ЗэкIэ ышлэмэ шлоигъоу пенсием ригъажэщтыгъэмэ ащыщ горэми джы фэежыгъэп. Джары «игъом игъор пшлэн фае» зыкIалорэр.

Ишъхэгъусэу Разият шъхъаци нэгъуи гъэцIэкIэжыгъэу, ылапэхэри пыгъэлыкIы-гъэу, ныбжыкIэгъум ыкIэ ымытIупщэу, илэсныкъокIэ узэкIэлэбжымэ пенсием кIуагъэми, Iоф ымыгъэтIыльыгъэу, зэ-рилъэкIэу зигъэчанэу, игъом зымыгъэ-гужъоу Iофышлэ икIыштыгъ.

Унэ нэкIым изакъоу кызыринагъэр апэрэу лIым игуапэ хъугъэ. Илæс 30 хъугъэу мы къалэм дэс иунагъокIэ, ау ыгукIэ ымыгъэгупсэфэу зыгорэ ренэу къетIэ. Краным кычъырэ псэу хлоркамэр зыхызыри ихъарам, кIэхъопсы къоджэ псынэпс къабзэм. Ылошти, ышлэщты ымышлэу шыс шлошлэ, телефоныр къы-теуагъ, ымышлэрэ макъэр «Нурбия?» ылуи къеупчыгъ. Ар Хъасан арыгъэ, Нурбий иунэу къуаджэм дэтыр ыщэфын гухэлъ илагъ, ашкIэ мэкъэгъэу хъугъэр Разият ары, унэм исурэт тырихи теле-фонкIэ ригъэлъэгъугъ, ежъ Хъасан хычIэгъ хъугъэ къуаджэу Лакъышкыуае янэ-ятэхэм яунэу дэтыгъэм ар фиэгъадагъ ыкIи унэр лъэшэу зэригъэгъоты, ыщэфы шлоигъуагъ. «Укызышхыгъэм фэдэ хъун шылэп» ылуи, Хъасанэ игушылэ ащ циухыгъ. Кы-зэрэчIэкIыгъэмкIэ, Разият чылэм дэт унэ гъэпытагъэр ыщэнышъ, ыкIоу Рустам машинэ фищэфын мурад илагъ.

Ишъхэгъусэу итIур Iальмэкъхэм ра-щэхэу унэм кыхъажыи, «зыгорэуштэу уишлуагъэ къэбгъакIомэ сьд фэлуагъ?» ылуи къыфидзыгъ... Ау Нурбий джы къэбгъэуцужыныу шымытэу ышлэщтыгъ зыдэкIоштыр — пчыхэм чылэм къэкIуагъ; къалэм удэсыгъэу ащ есэжыгъошлэ, ау ыгукIэ унэшъо пытэ илагъ ышлэщтымкIэ. «Гъунэгъурэ гъончэджрэ» ало, пчэдыжым мэ Iэшлур къеугъ: гъунэгъухэу Хъазрэтэ Саидэрэ мыхъамелэр — къалмыкышайр, цэлэмэ фабэр алэгъу итэу, хъалэл нэгъухэу кыфэклуагъэх, лъэшэу кыфэчэфыгъэх, ежъ Нурбийи кызыхъэшъо жыгыратэ-къуагъ. Къэушыжыгъэу, лIыр иунэжъ хэлэжъ зэригъотыжыгъэм ыгъэгъушлэ-щтыгъ; апэдэдэ янэ-ятэхэр зыдэлъ къэ-

халъэм Iошты, етIанэ унэгъо ыкIи нэмыкI Iофхэм заритышт, ышлэн икIун ащ къы-дэкIышт. Хъазрэти Саиди къошышлу-гъу-нэгъушлухэу къычIэкIыгъэх, дахэу къы-пэгъокIыгъэх, гум ранагъэп. Нурбий зэрэшлоигъуагъэу къэхалъэм апэдэдэ кIуагъэ: къэнэтIэхэсхэм тетхагъэ ялэп, лIэкIо тамыгъэр атет, ахэр зэкIэ зэрэфэ-шъуашэу ыгъэцIэкIэнхэу тыриубытагъ.

МыдыкIэ иунагъо гумэкIыштыгъ. Русет, Раситэ, Бэлэ лъэшэу ятэ фэгумэкIышты-гъэх. Ашэу Москва иунагъокIэ шыпсэурэ Рустами ягуащи (нысэри) къаралуагъэм зэридагъэх. ТхъамэфитIу хъугъэу Нурбий чылэм шылагъ. Ягуащэу Разият лIыр зэрэзекIуагъэр, къемыупчыжъэу, чылэм кIуи зэрэдэтысхъагъэм ыгъэгъужыгъагъ, «ылуагъи, ышлагъи, сабыиплIыр дахэу зэрэзэдапIугъэри» шыгъупшэжыгъэу, къоджэдэс шылаклэр кыхъэзыхыгъэ Нур-бий ыгу ебгъэщтыгъ. Ау акъыл тэрэз зилэм иунэгъо лъэпсэжъ гум ринэрэп; мары ежъ Нурбий ыкIо ягуащэу Аидэ янэу Замирэ шъузаб, иунэ нэмыкI дышъэ ептыгъэкIи фаеп. Нурбий джы нахъ ыгу кыхъажыгъэу, зыфышлэри ышлэщтыри кыгурылоштыгъ. Шыпккъэ, гъунэгъу хъупхъэ дэдэхэу Хъазрэтэ Саидэрэ афэдэ уилэмэ, зи укъэзгъуцун шылэщтэп. Нурбий игухэлъхэр Хъазрэт ригъэшлагъ, янэ-ятэхэм якъэхэр укъэбзыгъэнхэр ыкIи къэшлыхъэгъэнхэр, мыжъосынхэр атегъэ-уцогъэнхэр зэрэапэрэр, ахъщэ IэпэчIэ-гъанэу илэр ыкIи ипенсие зэримыкы-щтыри кыгурылоу, Iоф тIэкIу-шъокIухэр ыгъэцIэкIэнэу зэримурадыр гъунэгъум рилотагъ, ашкIи ар къыделэгъ. Нурбий «ылапэ дышъэр къыпэзы» зыфалохэрэм ащыштыгъ. Шагум лIыр дэтэу зыльэгъурэ къоджэдэс нахъыжъхэр гушлэщтыгъэх, къыдахъэщтыгъэх, ылапэ къаубытыштыгъ, зэрэзекIуагъэр — иунэжъ къэкIуагъэу зэрэупхъурэр ягопагъ.

Ылашъхъэхэр дишайи, Нурбий хатэр къэбзэ-лъабзэу зэкIуэкъэбзэагъ; шъхъэу-зи гуузи шыгъупшагъэу, иунэгъо-къоджэ Iофхэм джы ар ахэтыгъ. Хъазрэт ихъа-тыркIэ МыекIопэ районым саугъэтхэр зышлэрэ Iэпэласэу дэсым Iуки, Iлалъэм-кIи осапIэмкIи зээзгыгъэх.

ШыпккъэмкIэ, Нурбий ягуащэу Рази-ят, ыкIу ыкIи пхъуищыр зыкIи шыгъупша-гъэхэп. Илæс 30-у къалэм зыдэсыгъэми зы гухэкI-гумэкI зэфырамылэу ялфыгъэ-хэр аплугъэх, рагъэджагъэх. Джы щым унагъохэр ялэх, пшъэшъэ нахъыкIэри еджагъ. Ау Разият ежъыр къэлэдэсэу къэхъугъэшъ, къуаджэм дэсыныр хэгъэ-кIи, ыльэгъунэуи фэхэп ыкIи лIыр зэрэзекIуагъэр шотэрэзыхэп, илæс 15-м цыфыпсэ зэрымысыгъэ унэжым кIуа-гъэу зэрэщыпсэурэм еушъахыкIу.

Ау Нурбий икIэрыкIэу ыкIуачIэ икIуа-джэ кыщеплыжыгъ, уци, узи Iодыгъэ. Шлэгъэн фаеу илэр лъытагъэшъ, а зэкIэмэ нэф зышъэу, чэщ зышхыурэм азыфагу апылэ. Хъазрэт ихъатыркIэ хатэри фа-жъуи, аулэшъоужыгъ, гъатхэм пшлэщт къодыемэ, джы хъазыр; Хъазрэт псэ-олъэш чан, шагум чэу тэрэз Iугъэуцэ-гъэнымкIи къыделэгъ, саугъэтхэм аплэу-

хъащт ахъщэр шIулаеба, Нурбий гъучI-гъэжъэ дэгъути, мышкIэ Iофшлэн къыфи-гъотыгъ, кырыгъэгъэлэжыгъ.

НэдэпIыпIэ имылэу Нурбий имафэхэр ушъэгъагъэх, кыздикIыгъэ къалэм клонэуи джы уахътэ илагъэп. Ау хэти зэрэмыгуагъэу илфыгыи 4, ыкIо ыкIи пхъуищыр, нысэри зэрэхэтэу, агукIэ тым кыкыотыгъэх, улъэпкъэу, уллакIоу, ууна-гъомэ, лъапсэ уилэн фаеба, укызтекIы-гъэхэм шъхъакIафэ афыуилэн фаеба, къом ыкIо цыкIуи къуаджэм итатэ джы зэрэдэсым ыгъэгъушлуагъ. Зэрэшлоигъуа-гъэу, Нурбий пасэу хатэр ыгъэтIысхъагъ хэтэрыкIэхэмкIэ, чыгхэр дахэу нэр пIэ-пахэу къэгъэгъагъэх, янэ-ятэхэм якъэхэм мыжъосын дэгъухэр атыригъэуцуи, къы-шлыхъэхи, ыгъэлэжыгъэх; псаумэ, унэми газыр раригъэщэн мурад ил, ау зыкIи ыгу кымыхъэщтыгъэр къалэм клонышъ, дэтIысхъажыныр ары.

МыдыкIэ Разият дахэр къэмышлэжыныу шъогъо тхъамыкIэ хъугъагъэ, ежъ-ежъы-рэу лIыр шломысэу зиухыижыштыгъ, анахъэу шъхъакIо шыхъугъэр ыкIуи, нысэри, пхъуищыри тым фэгумэкIэхэу ыкIи игъэпсыкIэ, зэрэзекIуагъэр ашотэрэ-зэу зэрэкоуцуагъэхэр ары. Гушылэжыым «Бланэр зыщальфыгъэм екIужыи» ело, арышъ, учыпIэжъ, иунэжъ уилъапIэу уфэкIожымэ, мыхъун гори хэлъэп; Рази-ят сьдэу ыгу хэкIыгъэу, имыгопагъэми, ибынхэм машинэм кыздырагъэтIысхыи, къуаджэм ятэ дэжъ зэкIэри кыздэзекIуа-гъэх.

Шагум икIэбзэ-лъэбзэагъэ, дахэу кы-зэрэшлыхъагъэм, чыгхэм къарищэхыжъэу зэрапытым, хатэр дахэу кызырээзэлы-хъурэм лъэшэу ахэр ыгъэгъушлуагъэх; якъорэльф-пхъорэльфхэр джы къэуубы-тыжынынхэу шымытхэу, гушлэ чэфым зэрихъэщтыгъэх, джарэу къуаджэр агу рихыгъ.

«Чэм лъакъо шкIэ ыукирэп» зэралоу, Разиятэу ныбжыи къуаджэм къемы-кIолэнэу зылуагъэри зи мыхъугъахэ фэдэу джы гушлэбзыу дэдэу ибынхэм ахэтыгъ. Нурбий Iлыгъэшхо кыхъафэгъэу къуаджэ-ми щальытагъ.

Повестым купкIышхо ил, джащ фэдэх адрэ повеститIури. Шылэныгъэм уфэзы-пIурэх.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

«Цыхьэшлэгъу телефонь» амалышлу

Урысые клэлэцлыкьу «цыхьэшлэгъу телефон» номерэу 8 800 200 01 22-м Адыгэ Республикэм лоф щешлэ. Клэлэцлыкьухэу гумэкыгъо зилэхэм ямызакъоу, ахэм янэ-ятэхэми психологическэ лэпылэгъу мы номерымклэ арагъэгъоты.

Клэлэцлыкьу
«цыхьэшлэгъу
телефон»

8 800 200 01 22

Мы мафэхэм Урысыем ишъолъыр 79-мэ якъулыкьу 210-р зык номерым епхыгъэу мэлэжъэ. Клэлэцлыкьу цыхьэшлэгъу телефонь зыфэлажъэрэр клэлэцлыкьухэм ыкьи ахэм янэ-ятэхэм, джаш фэдэу нэмыкь цыфхэми шъэф шыкълэм тетэу игъом психологическэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр ары.

АР-м цыфхэм социальнэ фэлэ-фашлэхэр афэзыгъэцкларэ организациехэм ялофышлэхэм социальнэ технологию агъэфедэхэрэм ащыц мы телефонь илофшлэн. Унагъом ыкьи клэлэцлыкьум социальнэ-психологическэ лэпылэгъу икьоу ыкьи игъом ятыгъэным, яфитыныгъэхэр къэуухъумэгъэнхэм ар фэлорышлэ.

АР-м лофшлэнымклэ ыкьи социальнэ хэхъоныгъэмклэ и Министерствэ илофышлэу Бибэ Светэ къызэриуагъэмклэ, мы уахътэм ехъулэу «цыхьэшлэгъу телефонь» республикэм иучреждени 4 епхыгъ. Ахэр АР-м икьэралыгъо бюджет учреждениехэу «Мыекьуапэ щыпсэ-ухэрэм ясоциальнэ психологическэ фэлэ-фашлэхэр зышагъэцкларэ зэхэу-бытэгъэ Гупчэр», «Адыгэ республикэ клиническэ психоневрологическэ диспансеры», «Психолого-педагогическэ медицинэ ыкьи социальнэ лэпылэгъухэмклэ Гупчэр», муниципальнэ бюджет учреждениу «Психолого-педагогическэ медицинэ ыкьи социальнэ лэпылэгъухэмклэ Гупчэр».

Непэрэ шылакьэу тызхэтым клэлэцлыкьу «цыхьэшлэгъу телефонь» зэгурыло-ныгъэ зэрымылэ унагъохэм ыкьи лэпылэгъу зыщыкълэгъэ клэлэцлыкьухэм якъы-хэгъэщыц фэлорышлэ. Телефонь илофшлэн мэхъанэу илэр психологическэ лэпылэгъу зыщыкълэгъэхэр псынклэу къыхэгъэщыгъэнхэр ыкьи ахэм лоф адэшлэгъэныр ары. Психологхэм клэлэцлыкьухэм зэдэгущы-лэгъу адашлы, зыгъэгумэклыхэрэр къарагъэлуатэ, шъхьадж еклэлэклэ гъэнэ-фагъэ къыфагъотыгъэ ахэм лэпылэгъу афэхъух.

2023-рэ ильэсым клэлэцлыкьу «цыхьэшлэгъу телефонь» зэкълэмкли нэбгырэ 1344-мэ зыкыфагъэзэгъ. Кыфитеуа-гъэхэм янахыбэр, нэбгырэ 931-р, клэлэцлыкьух ыкьи лэтахъох, 220-р ны-тыхэр ары, нэбгырэ 193-мэ ныбжэ зэфэшъафхэр ялэх. Къулыкьум нахыбэу зыкы-зэрэфагъэзэгъэр клэлэцлыкьухэм ыкьи янэ-ятэхэм азыфагу илэ зэфыщытыклэхэр, унагъом исхэр, джаш фэдэу илэгъухэр жъалымэу къызэрадзеклохэрэр, егъэзыгъэ лоф хэлъэу шъхьакло къазэрэ-рахыгъэр ары.

Зэшлонэныгъэ хъугъэ-шлагъэ горэм хэфагъэхэм, алэ зытыращэежъын гухэл зилэхэм, ашъхьэклэ гумэкыгъо горэ зилэхэм къызфагъэфедэн алъэкьышт клэлэцлыкьу «цыхьэшлэгъу телефонь» лоф зеришлэрэр лэтахъохэм ыкьи ныбжыкълэхэм ашлэным фэшл зэхэуытэгъэ гупчэм илофышлэхэм, ипсихологхэм ренэу лофтхьабзэхэр зэхашх.

Клэлэцлыкьухэр ыкьи янэ-ятэхэр зымы-кымышлэхэу психологым зыфагъэзэн алъэкьышт: пцлэ, плъэкьуацлэ, узщыпсэ-урэр яплон ищыкълэгъэн. Телефонэу узэрэтеорэм сыд фэдизрэ урыгушыла-гъэми, ыпклэ ритыштэп.

Къулыкьум чэц-зымафэм лоф ешлэ.

Телефонь илофшлэн мэхъанэу илэр психологическэ лэпылэгъу зыщыкълэгъэхэр псынклэу къы-хэгъэщыгъэнхэр ыкьи ахэм лоф адэшлэгъэныр ары. Психологхэм клэлэцлыкьухэм зэдэгущы-лэгъу адашлы, зыгъэгумэклыхэрэр къарагъэлуатэ, шъхьадж еклэлэклэ гъэнэ-фагъэ къыфагъотыгъэ ахэм лэпылэгъу афэхъух.

Психологическэ лэпылэгъу фэе клэлэцлыкьухэм, лэтахъохэм ыкьи ныбжэ зилэхэм упчлэ зэфэшъафхэмклэ «цыхьэшлэгъу

телефонь» ипсихологхэм закъыфагъазэ. Ахэр клэлэцлыкьухэмрэ янэ-ятэхэмрэ язэфы-щытыклэхэм, ялэгъухэм азыфагу зэфыщытыклэу илъым, еджэнымклэ гумэкыгъоу зэуталэхэрэм, нэмыкълэхэми афэгъэхыгъэх. Лэпэлэсэныгъэ зилэ психолог-консультантхэр гумэкыгъохэм икьоу защагъэгъуазэ ыкьи шлэныгъэу алэклэлым елпытыгъэу лэпылэгъу афэхъух.

Ны-тыхэм ащыщыбэм яклэлэцлыкьухэм якъэбар дэгъоу щыгуазэхэу яцыхъэ зытелыжъ. Сыда плэмэ, ахэр дэгъоу агъашхэх, афапэх, яклэсэ гаджетхэр афашэфых, ныбджэгъухэри ялэх. Шыпкыкэ, клэлэцлыкьухэр янэ-ятэхэм зафагъэгъусэу, афэгубжэу къыхэкълэ, ау бэмэ ащ фэдэ зекълэуахэр къахэфэхэшъ, ащ мэхъанэ икьу ратырэп. Арэу щытми, лофшлэным охътабэ зэрэтырагъэкла-дэрэм къыхэкълэу ны-тыхэм ащышхэм ясабийхэм зэрищыкълэгъэу алъы-плъэнхэу хъурэп. Бэрэ къыхэкълэ ны-тыхэм цыхъэ афамышлэу клэлэцлыкьухэр зыгъэгумэклыхэрэр ахэм арамлошъоу, ащ пае щынэхэу ыкьи зэкъо-ныгъэр къатеклоу.

Шьутеу, лэпылэгъу къышъуфэхъуштых

Клэлэцлыкьу «цыхьэшлэгъу телефонь» сыд фэдэрэ телефонкы ыпклэ хэмылгъэу утеон плъэкьышт. Шъэфэу ыкьи зымы кымышлэу — джары мэхъанэ шъхьалэу илэр. Ащ кыкълэрэр клэлэцлыкьу ыкьи ны-ты пэпчэ психологическэ лэпылэгъу рагъэгъотыным къулыкьум илофышлэхэр ренэу зэрэфэхъазырхэр ары.

Психологхэм къызэралорэмклэ, анахъэу унагъом ыкьи еджаплэм зэфыщытыклэу щырылэхэм ымыгъэразэхэу ары клэлэцлыкьухэм закъызэрафагъазэрэр. Нахыжъхэр упчлэжъэгъу ашлыныр ахэмклэ анахъ шъхьал. Клэлэцлыкьухэмрэ ны-тыхэмрэ язэфыщытыклэхэр укьуагъэ хъумэ, клэлэцлыкьур шъхъэзакъоу къэнэ ыкьи игукъанэ зэрилон щымылэу уахътэ къекълэ.

Клэлэцлыкьум
изекълэуахлэ зыфэдэн
фаер мафэ къэс

ралэ хъумэ, ар бэмэ афэуклочырэп, анахъэу ушэтын лъэхъаныр къы-зежъэклэ. Ар чыплэ кьин зыщифэгъэ уахътэм ишъэфхэр ыкьи игукъао зыфигъэзэн илэн фае.

«Цыхьэшлэгъу телефонь» зэфыщыты-клэхэр зыпкы регъэуцожъых.

Нахыбэрэмклэ унагъом зэгурымыло-ныгъэу къытаджэрэр къызэхэклэрэр ежъ ны-тыхэр зэрэгугъагъэм фэдэу клэлэцлыкьур къызэрэчлэмыкълэжыгъэр ары. Дэгъоу еджэнэу, тутын ыкьи шъон пытэхэм ямышъонэу, гъогу зафэм тетэу рыклонэу ыкьи цыф дэгъу хъунэу ары ны-тыхэр зэрэгугъэхэрэр. Клэлэцлыкьум изекълэуахлэ зыфэдэн фаер мафэ къэс ралэ хъумэ, ар бэмэ афэуклочырэп, анахъэу ушэтын лъэхъаныр къызежъэклэ. Ар чыплэ кьин зыщифэгъэ уахътэм ишъэфхэр ыкьи игукъао зыфигъэзэн илэн фае.

Клэлэцлыкьур янэ-ятэм агурымылоу къулыкьум зызыфигъазэкълэ, психологым пшъэрылэ шъхьалэу илэр ахэр зэгуригъэ-лонхэр ары. Нахыбэрэмклэ ны-тыхэм ясабий тегулыхъэхэзэ ащ лъэшыщэу телунклэх. Специалистым бгъуитлэм яеплъыкълэхэр къыдилытэзэ ахэр зэрэ-зэгуригъэлэштхэм фэлорышлэрэ зэзэгъы-ныгъэ адешы.

— Тэрклэ анахъ шъхьалэр клэлэ-цлыкьумрэ ны-тыхэмрэ зэгуры-лонгъэ азыфагу илэхъэгъэныр ары. Къыхэкълэ ежъ ны-тыхэми ясабийхэм еклэлэклэ тэрэз къа-фамыгъотышъоу. «Сизакъоу унэм сис, сэщынэ» алозэ бэрэ къытфитеох. Клэлэцлыкьум къызэрило-рэмклэ, янэ къызы-кложьын фэягъэм бэ тешилагъэр. Джашыгъум ар зыщыщынэрэм тыклэупчлэ. Клэлэцлыкьухэм ащыщхэр унэр нэклэ хъумэ ыкьи макъэ горэ зызэхыхыклэ, щынэр агу къехъэ. Клэлэцлыкьур лэсэжъыфэ ыкьи янэ-ятэхэр къэ-кложьыфэ къулыкьум илофышлэ телефоныр ымыгъэтылгы-жъэу дэгущылэ. Зыгъэпсэфыгъо уахътэр зэригъаклорэр, ышлэнэу икласэхэр къырагъэлуатэх, игунысэхэм атырашых, — къылуагъ психологым.

КИАРЭ Фатим.

А. Балабас

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм псауныгэм икьэухьумэнклэ икьэралыгъо учреждениехэм лoф ащызышлэрэ куп гэнэфагъэхэм общественнэ транспортымклэ лoфшлaплэм зэрэнэсыхэрэм ыкли ащ кыкыжхэу зыщыпсэхэрэ чыплэм зэрэкложхэрэм тефэрэ ахьщэр афэлъэгъужыгъэным ехылап

Федеральнэ законэу N 414-р зытетэу «Урысые Федерацием ишъолъырхэм публичнэ хабзэр зэрэщызэхэщэгъэм ехылап» зыфилоу 2021-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 21-рэм кыдэкыгъэм тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм псауныгэм икьэухьумэнклэ икьэралыгъо учреждениехэм лoф ащызышлэрэ куп гэнэфагъэхэм социальнэ лэпылэгъу ятыгъэным пae Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Адыгэ Республикэм псауныгэм икьэухьумэнклэ икьэралыгъо учреждениехэм лoф ащызышлэхэу (зы ставкэклэ) кьалэу Мыекъуапэ, Адыгэкьалэ, муниципальнэ районхэм ядминистративнэ гупчэхэм автобускы анэсынхэшь, етланэ зыщыпсэхэрэ нэмык псэуплэхэм (Адыгэ Республикэм кыыхимыубытэрэ чыплэхэри зэрэхэтхэу) зыгъэзэжыын фаеу щытхэм зы лoфшлэгъу мафэм сомэ 50-м шломыклэу, мазэм – сомэ 1000-м шъхадэмыклэу аратынэу шыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм псауныгэм икьэухьумэнклэ икьэралыгъо учреждениехэм лoф ащызышлэрэ куп гэнэфагъэхэм ахьщэр зэралэклагъэхьащт Шыклэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

3. Адыгэ Республикэм финансхэмклэ и Министерствэ унашъом игъэцэклэн кыдыхэлъытэгъэ ахьщэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет икьэклауаплэхэм кьахыгъэкыныу.

4. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кыщыублагъэу мы унашъом кьауащлэ илэ мэхьу ыкли 2024-рэ илэсым щылэ мазэм и 1-м кыщегъэжыагъэу правэм ыпъэны-кьоклэ шылэ хьугъэ зэфыщытыклэхэр кыхеубытэх.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ ипшъэрылхэр зыгъэцаклэу ЛЫХЭСЭ Махьмуд

кь. Мыекъуапэ,
мэзэм и 20, 2024-рэ илэс
N 26

Адыгэ Республикэм лoфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Наркотикхэр зыгъэфедэхэрэм ялэзэгъэнымклэ, щылэныгъэм ахэр хэгъэгъозэжыгъэнхэмклэ сертификатхэр кыызфагъэфедэхэзэ социальнэ лoфшлэбзэхэр зэшлэзыхэрэ организациехэм яхьарджхэм апэлухьащт субсидиехэр 2024-рэ илэсым кызырэхэагъэкыщтхэ Шыклэр ухэсыгъэным ехылап

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъоу N 1782-р зытетэу «Урысые Федерацием ишъолъырхэм ябюджетхэм, чыплэ бюджетхэм кьахыгъэкызызэ субсидиехэр е грантхэр унэе предпринимательхэм, физическэ лицэхэу товархэр кыдэзгъэкыхэрэм, фэло-фашлэхэр зыгъэцаклэхэрэм зэралэклагъэхьэрэмклэ Шапхэу кызыпкырыкыхэрэр ухэсыгъэнхэм ехылап» зыфилоу 2023-рэ илэсым чъэпыогъум и 25-м кыдэкыгъэм, Адыгэ Республикэм и Законэу N 281-р зытетэу «Адыгэ Республикэм 2024-рэ илэсымклэ иреспубликэ бюджет ехылап» зыфилоу 2023-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 12-м аштагъэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 1-р зытетэу «Адыгэ Республикэм игъэцэклэ хабзэ иуполномоченнэ кьулыкьухэм яхылап» зыфилоу 2024-рэ илэсым щылэ мазэм и 10-м кыдэкыгъэм атегъэпсыхьагъэу **унашъо сэш:**

1. Наркотикхэр зыгъэфедэхэрэм ялэзэгъэнымклэ, щылэныгъэм ахэр хэгъэгъозэжыгъэнхэмклэ сертификатхэр кыызфагъэфедэхэзэ социальнэ лoфшлэбзэхэр зэшлэзыхэрэ организациехэм яхьарджхэм апэлухьащт субсидиехэр 2024-рэ илэсым кызырэхэагъэкыщтхэ Шыклэр ухэсыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым:
— Министерствэм исайт, Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэклэ хабзэ иофициальнэ Интернет-сайт мы унашъор аригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ ма-кьэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкырэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуагъэхэр» зыфилоу кыыхаутыным пae алэклигъэхьанэу.

3. Унашъом игъэцэклэн зэрэклорэм иуплэкьлун сэшхьэклэ зыфэсэгъазэ.

4. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кыщыублагъэу мы унашъом кьауащлэ илэ мэхьу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

кь. Мыекъуапэ,
мэзэм и 9, 2024-рэ илэс
N 29

Гьогурькьоньымклэ шапхьэхэр зыукьохэрэм уголовнэ пшъэдэкьыжъэу арагъэхьырэр

Гьогурькьоньымклэ шапхьэхэр зыукьохэрэм уголовнэ пшъэдэкьыжъэу зэрарагъэхьырэр Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 27-рэ шъхэ щыгъэнэфагъ. А шъхэм статья 14 (Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 263 – 271.1-рэ статьяхэр) зэрэхьахэрэр кьэлэгъэн фае.

Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264-рэ статья зигугъу кышырэ бзэджэшлагъэхэу нахьыбэрэ зэрэхьахэрэр гьогурькьоньымклэ ыкли транспортым игъэфедэнклэ шапхьэхэр зэраукохэрэр ары. Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264.1-рэ статья диштэу административнэ пшъэдэкьыжъэу зэрарагъэхьахэрэм гьогурькьоньымклэ шапхьэхэр зэраукохэклэ, уголовнэ пшъэдэкьыжъэу арагъэхьы.

Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264-рэ статья кыщыдэлъытэгъэ бзэджэшлэгъэ 42-рэ, Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264.1-рэ статья зигугъу кышырэ бзэджэшлэгъэ 34-рэ 2023-рэ илэсым Мыекъуапэ щызэрэхьагъэу агъэунэфыгъ.

Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264-рэ статья кызырэхьахэрэм гьогурькьоньымклэ шапхьэхэр зыукьохэу, цыфым ипсауныгъэ лыешо езыыхьэхэр е ащ хьадэгъур кыфэзгъэсыгъэхэр ары.

Ащ фэдэ бзэджэшлагъэхэр ешъагъэу зызэрэхьэхэклэ, чыплэ кьин ифагъэм лэпылэгъу рамытэу тхьамыклагъо кызыщыхьугъэ чыплэр кызабгынэклэ пшъэдэкьыжъэу арагъэхьырэм хэхьо.

Хэгъэунэфыкыгъэн фае наркотик е шъон пытэ ешъагъэхэу мыщ фэдэ бзэджэшлагъэхэр зезыхьэхэрэм хьапс зэралыгъэхэрэр. Гушылэм пae, цыфым ипсауныгъэ лыешо езыыхьэхэрэм илэс 7-м нэс хьапс атыралхьэ.

Гьогум кытехьухьэрэ тхьамыклагъом зы нэбгырэ е ащ ехьу зыхэклауадэклэ, илэс 12 — 15-м нэсэу хьапс атыралхьэ.

Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264.1-рэ статья диштэу пшъэдэкьыжъэу зэрарагъэхьахэрэр утэшъагъэхэу транспортыр зэрэзэрэфэщтыгъэм пae ешъагъэхэу рулым лусхэу ятлонэрэу кьаубытыгъэхэр, зэрешъагъэхэр кьэзыгъэнэфэщт медицинэ уплэкьлун-ныр зымыкьлугъэхэр, Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264-рэ статья ия 2-рэ, ия 4-рэ, ия 6-рэ лэхьэм, ия 264.1-рэ статья зигугъу кьашырэ бзэджэшлагъэхэр зэрэзэрэхьагъэхэм пae зилоф хьыкумым ылауагъэхэр ары.

Административнэ пшъэдэкьыжъэу зэрарагъэхьахэрэр хьыкумым иунашъоу административнэ пшъыныжъ зэралыгъагъэм ехылапгъэм кьауащлэ илэ зыхьурэм щегъэжыагъэу палъэр зауыхэрэм ыуж илэс тешилэфэ нэс ары (Урысые Федерацием административнэ хэбзэуко-ныгъэхэмклэ и Кодекс ия 4.6-рэ статья).

Мы статья зигугъу кышырэ бзэджэшлагъэхэр зезыхьэхэрэм сомэ мин 200-м кыщегъэжыагъэу сомэ мин 300-м нэсэу тазыр атыралхьан, егъэзыгъэклэ лoф арагъэшлэн, илэс 2-м нэсэу хьапс атыралхьан, илэс 3-клэ транспортыр агъэлорышлэн фимытхэу ашын алъэкьыщт.

2022-рэ илэсым бэдзэогъум и 14-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 258-р зытетэу «Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс, Урысые Федерацием и Уголовнэ-процессуальнэ кодекс ия 31-рэ, ия 150-рэ статьяхэм зэхьокыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылап» зыфилоуэмклэ Урысые Федерацием и Уголов-

нэ кодекс ия 104.1-рэ статья ия 1-рэ лэхь зэхьокыныгъэхэр фашыгъэх. Ахэм кьазэралыгъагъэмклэ, Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264.1-рэ, ия 264.2-рэ, ия 264.3-рэ статьяхэм зигугъу кьашырэ бзэджэшлагъэхэр зэрэзэрэхьагъэу транспортыр кьэралыгъом алэхы.

2023-рэ илэсым Мыекъопэ кьэлэ хьыкумыр зыхэплэгъэ уголовнэ лoфхэм япхыгъэу автомобиль 12, зы мотоциклэ, скутери 2 хэбзэуконыгъэ зышыгъэхэм алахыгъ.

Мыекъуапэ щыщ хьульфыгъэу илэс 39-рэ зыныбжыыр Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 264.1-рэ статья ия 1-рэ лэхь зигугъу кьашырэ бзэджэшлагъэр зэрихьагъэклэ, ешъагъэу автомобилыр зери-фагъэклэ зэрагъэмысэрэм Мыекъуапэ ипрокуратурэ кьыдыригъэштагъ. Ыпэкли ешъагъэу рулым лусэу кьызаубытым зызэраримыгъэуплэкьлугъэм пae административнэ пшъыныжъ ащ рагъэхьыгъагъ.

Хьыкумым изэхэсыгъо нафэ кызырэхьахьыгъэмклэ, транспортыр ешъагъэу зэригъэлорышлагъэм пae Урысые Федерацием административнэ хэбзэуконыгъэхэмклэ и Кодекс ия 12.26-рэ статья ия 1-рэ лэхь диштэу мы хьульфыгъэм административнэ пшъэдэкьыжъэу рагъэхьыгъагъ. Ау ащ ыужкли, 2023-рэ илэсым илоныгъуи, ешъагъэу рулым лусэу Адыгэ Республикэм хэгъэу кьокь лoфхэмклэ и Министерствэ игьогурькьоньым кьулыкьу илофшлэхэм Мыекъуапэ иурамхэм ащыщ горэм ар кьыцагъэуцугъ.

Мыекъопэ кьэлэ хьыкумым ышыгъэ унашъом диштэу мы хьульфыгъэм шлокь имылау сыхьат 260-рэ лoф ышлэн фаеу хьушт, илэс 2-клэ транспортыр зэрифэн фытыщтэп. Зэрысыгъэ автомобилэу «Лада Веста» зыфилоуэрэ ащ лэхыгъ.

Художественнэ гимнастикэр

Спортым имастер хьугьэх

зыщызыгасэхэрэм купхэм язэ-
нэкьокьу я 37-рэ чыплэр кы-
щыдахыг, ау балл 54-у рагъэ-
кьугьэм ишугагькэ Урысыемкэ
спортым имастер хьугьэх. Пшъа-
шъэхэр зыгасэхэрэр спортым-
кэ мастерэу Яна Цехановичрэ
Яна Кострэ.

2016-рэ ильэсым щегъэжъа-
гъэу тигимнасткэхэр мы гъэхъа-
гъэм фэклагъэх. Ордэунэу Ири-
на Винер ыцэ зыхьырым щыкло-
рэ зэнэкьокьухэр гъэтхапэм и
2-м нэс реклолыштых. Типшъашъ-
хэм ыкы ахэм ятренерхэм гъэ-
хъэгъэшлукхэр ашынху афэтэлэ.

Художественнэ гимна-
стикэмкэ Урысые зэнэ-
кьокьуху Москва щы-
кьохэрэм Адыгэ Респу-
бликэр кыицагъэлагъэ
спортым имастер хьун-
хэмкэ кандидатху Анна
Алексеевам, Дарья Ларио-
новам, Милана Матеево-

сян, Василиса Гарбузо-
вам, Карина Сильченкэм,
Арина Щербаневам.
А нэбгыри 6-м спортым
имастер хьунхэмкэ ша-
пхъэхэр агъэцклагъэх.

Зэфэхьысыжхэм кыизэрагъэ-
лъэгъагъэмкэ, спорт еджаплэу
В. С. Максимовым ыцэ зыхьырым

Гандбол

Хьаклэхэр нахь лъэшыгъэх

Урысыем ичемпионат и Суперлигэ хэлэжьэ-
рэ «АГУ-Адыфым» зичэзыу ешлэгъоу илагъэр
Мыекьуапэ щыклагъ.

Звенигород икомандэу «Звез-
дам» лугагъ, хьаклэхэм ешлэгъур
ахьыгъ.

«АГУ— Адыиф» — «Звезда»
— 28:43

Зэнэкьокьум иапэрэ едзы-
гъо изэфэхьысыжхэмкэ, я 7

— 12-рэ чыплэхэр кыидэзыхы-
гъэхэм язэуклэгъухэм мыр къа-
дыхэлъытагъ. Зэклэмкы Адыге-
им илыкьохэм ешлэгъуитф ялагъ,
ахэм ащыщэу цыр зэлъыпытэу
къахьыгъ. Ау мы ешлэгъур пштэмэ,
апэрэ такыкхэм къащегъэжъа-

гъэу «Звездам» хэтхэр ыпэкэ
илыгъэх, теклоныгъэм яшъып-
кьэу фэбэнагъэх. Ащ типшъашъэ-
хэр фэхъазырыгъэхэп ыкы афэу-
кьочыгъэп.

Хьаклэхэм нахь къахэщыгъэр
Станислава Герасимовар ары,
ащ гъогогъу 12-рэ лэгуаор къэ-
лапчъэм дигъэфагъ. «АГУ-Адыи-
фым» иешлакьохэм нахь къахэ-
щыгъэ Валентина Томилинам лэ-
гоуи 7 къэлапчъэм дидзагъ.

Купэу «Б-м» хэт коман-
дэхэр зыдэщыт чыплэхэр
ыкы очко пчъагъэу
рагъэкьугъэр:

1. «Динамо-Синара» — 30
2. «Звезда» — 27
3. «АГУ-Адыиф» — 14
4. «Ставрополье» — 12
5. «Луч» — 6
6. «Университет» — 3.

Ятлонэрэ едзыгъом кыдыхэ-
лпытэгъэ ешлэгъуитлоу «АГУ—
Адыфым» илэштхэр Звениго-
родрэ Ижевскэрэ ащыклоштых.
Гъэтхапэм и 20-м Волгоград
икомандэу «Динамо-Синара»
зыфилорэм Мыекьуапэ щыде-
шлэшт.

Зэхъышагъэр
ыкы кыидэзы-
гъэжыгъэр:

АР-м лъэпкэ Иофхэм-
кэ, лэжыб кьэралхэм
ащыпсэурэ тилъэпкэ-
гъухэм адырлэ зэпхы-
ныгъэхэмкэ ыкы

кьэбар жьугъэм
иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:

385000

кь. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер

зидэщыгъэр:

385000,

кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79

Редакцием авторхэм
кьаихыгъэр А4-кэ

заджэхэрэ тхьапэхэу
зипчъагъэкэ 5-м

емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ

дэлъэу, шрифтыр
12-м нахь цыкьунэу

щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ

тхыгъэхэр редакцием
зэклэгъэкьожьых.

E-mail: adygoice@
mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

УФ-м хэутын Иофхэмкэ,
телерадиокъэтын-

хэмкэ ыкы зэлъы-
лэсыкэ амалхэмкэ

и Министерствэ
и Темыр-Кавказ

чыплэ гъэлары-
шлэп, зэраушыхьатыгъэ

номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

АО-у

«Полиграф-ЮГ»,

385000,

кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,

268

Зэклэмкы

пчъагъэр

4168

Индексхэр

П 4326

П 3816

Зак. 313

Хэутыным

узщыкьэтхэнэу

щыт уахъэр

Сыхьатыр

18.00

Зыщыкьэтхэгъэхэ

уахъэр

Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр

Мэщлэкьэ С. А.

Редактор шъхьалэм

игуадзэр

Тэу З. Дз.

Пшъэдэжыжъ

зыхьырэ

секретарыр

Жаклэмыкьэ А. З.